

در برابر بیماری دنگ و دنگ شدید از خود مراقبت کنیم

بیماری دنگ چیست؟

دنگ بیماری حاد ویروسی شبیه آنلوانزای شدید می باشد که پس از گزش پشه های آئدس آلوده به یکی از چهار نوع ویروس دنگ به انسان منتقل میشود.

اهمیت بیماری دنگ و اپیدمیولوژی:

- گسترش بروز بیماری طی دهه اخیر در سراسر مناطق جهان به ویژه در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری
- بیش از نیمی از جمعیت جهان در مناطقی زندگی می کنند که امکان ابتلا به این بیماری وجود دارد.
- قبل از سال ۱۹۷۰، اپیدمی بیماری فقط در ۹ کشور جهان گزارش شده است.
- هم اکنون در ۱۰۰ کشور دنیا شامل آمریکا، آفریقا، شرق مدیترانه، جنوب شرقی آسیا و غرب اقیانوس آرام و به خصوص کشورهای مالزی، تایلند، افغانستان، پاکستان، هند، سنگاپور، عربستان (شهر جدّه) بومی شده است.
- موارد بیماری از ۱/۲ میلیون نفر در سال ۲۰۰۸ به ۲/۳ میلیون نفر در ۲۰۱۰ رسیده است. در سال ۲۰۱۰، ۱/۶ میلیون مورد بیماری به تنهایی از آمریکا گزارش شده است که ۴۹ هزار مورد آن دنگ شدید بوده است.
- بیش از ۱۰۰ میلیون نفر در سال به ویروس دنگ آلوده می شوند.
- حدود ۵۰۰ هزار نفر در سال به نوع شدید بیماری مبتلا شده و در بیمارستان بستری می شوند که بیشترین موارد آن را کودکان شامل می شوند. حدود ۲/۵ در صد موارد ابتلا جان خود را از دست می دهند.
- نه تنها موارد بیماری رو به گسترش است بلکه سالیانه طغیان های ناشی از بیماری در نقاط مختلف جهان (اروپا، آمریکا، آسیا خصوصاً سنگاپور) گزارش شده است.
- **واکسنی برای این بیماری شناخته نشده است.**
- پشه های ناقل این بیماری در ایران شناسایی شده است.
- **تاکنون درمان اختصاصی برای آن شناخته نشده است.** مهمترین اقدام مراقبت در بخش ویژه از بیماران بد حال می باشد. در صورت اقدامات مناسب مرگ و میر از ۲۰٪ به ۱٪ کاهش خواهد یافت.

- علی رغم خسارات زیاد به سلامت و اقتصاد کشورها کماکان به عنوان یک بیماری فراموش شده (Neglected Disease)، در دنیا مطرح است.
- سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۱۴ با شعار "موجودات کوچک، تهدید بزرگ" به این بیماری نگاه ویژه ای داشته است.

➤ راه انتقال بیماری:

پشه های آندس پس از گزش افراد مبتلا آلوده شده و در گزش های بعدی موجب ابتلاء سایر افراد می گردند.

دوره کمون بیماری ۱۰-۴ روز بعد از گزش پشه آلوده می باشد.

➤ علائم بالینی:

✓ بیماری دنگ Dengue Disease:

شروع ناگهانی تب بالا با حداقل داشتن دو علامت زیر مشخص می شود:

- سردرد شدید، درد پشت کره چشم،
- درد عضلات خصوصا " پشت کمر و مفاصل (تب استخوان شکن نام دیگر این بیماری است).
- تهوع و استفراغ
- بزرگی غدد لنفاوی
- بثورات ماکولوپاپولر، و زیکول های کام و پرخونی اسکلرا

✓ دنگ شدید Severe Dengue:

قبلا تحت عنوان تب خونریزی دهنده دنگ و سندرم شوک دنگ گفته می شد.

:Dengue shock syndrome (DSS) / Dengue Hemorrhagic Fever (DHF)

همزمان با کاهش دمای بدن به کمتر ۳۸ درجه سانتی گراد علائم:
درد شدید شکمی، استفراغ مداوم، تنفس تند، خونریزی از بینی و لثه، بی اشتهایی، خستگی، ضعف و بی حالی و استفراغ خونی، سیانوز مرکزی، تعریق زیاد و سرد با پوست مرطوب رخ می دهد.
پس از گذشت ۲۴-۴۸ ساعت از این علائم در صورتی که اقدام مناسب درمانی انجام نشود منجر به مرگ خواهد شد.
دلیل آن افزایش نفوذ پذیری مویرگها، تجمع مایعات در فضای بین بافتی، پلورو پریتون، دیسترس تنفسی و خونریزی شدید و تخریب بافتی است.
در صورت ایجاد سندرم شوک دنگ (DSS) ۴۰-۵۰ درصد مرگ و میر به همراه دارد.

➤ درمان:

درمان ضد ویروس اختصاصی تاکنون شناخته نشده است و اصول درمان شامل درمان نگهدارنده با محاسبه دقیق و تجویز مایعات مناسب با کنترل دقیق دفع ادراری و وزن بیمار می باشد، در صورت لزوم فرآورده های خونی تجویز می شود.

➤ کنترل بیماری

در حال حاضر **مقابله با پشه ها** یکی از موثرترین راههای کنترل بیماری است و همچنین راهکارهایی مانند:

- ✓ تخلیه آب وسایل خنک کننده مانند کولرها، منابع، کوزه ها، سطل ها، بشکه ها و غیره
- ✓ جمع آوری صحیح زباله، برقراری سیستم های مناسب جمع آوری فضلاب
- ✓ وسایلی که در آنها آب جمع می شود، خصوصاً در داخل و نزدیک به خانه ها، جمع آوری و معدوم گردد.
- ✓ درب همه منابع آب و محل نگهداری آب همیشه باید بسته باشد.
- ✓ زباله هایی که امکان جمع شدن آب در آنها وجود دارد شامل: بطری ها، کنسروها، تایر مستعمل، ظروف پلاستیکی و غیره معدوم گردد.
- ✓ استفاده از لباس های کاملاً پوشیده و آستین بلند
- ✓ استفاده از دور کننده های حشرات به خصوص در کودکان و افراد مسن مانند استفاده از اسپری و قرصهای حشره کش
- ✓ به کار بردن پشه بند و پشه بندهای آغشته به سم در هنگام استراحت در طول شبانه روز، می توان پرده ها را نیز به حشره کش آغشته کرد.
- ✓ کلیه بیماران را باید در مقابل گزش محافظت نمود .

هفته سلامت

➤ منابع:

1-Fact sheet on Dengue and severe dengue N117 Sep2013

2- Mandell, Douglas and Bennetts. Principles & Practice of infectious diseases, 7(v02)p2144-2145

3-: CDC, Case Definition - Dengue, Last updated: 25 October 2013, Clinical Description For Case Definition,

۴- هاریسون- طب داخلی بیماریهای عفونی(۲۰۱۲) ویراست ۱۸- صفحه ۳۹۵-۳۹۴

5- <http://www.behdasht.gov.ir/index.aspx?siteid=1&pageid=52087&newsview=10462>